

Posudek bakalářské práce

Daniel Bursák: *Nové doklady osídlení na území Prahy ve starší době římské*. Univerzita Karlova v Praze, Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou FF. Praha 2008. 141 str., 21 obr., 13 tab., 6 grafů; připojen seznam nalezišť starší doby římské na území Prahy (str. 73 – 141) a na CD spolu s tímto seznamem databáze nálezů ze zpracovaného výzkumu.

Již delší dobu je známo, že podstatným limitujícím faktorem úplnějších a spolehlivějších poznatků o hospodářství a společnosti doby římské v Čechách je fragmentárnost výzkumů sídlišť a omezenost komplexního studia regionů a mikroregionů. Výzkum sídliště v celém jeho bezpečně zachyceném rozsahu, který by navíc nebyl poznamenán podmínkami velkoplošné skrývky, je prakticky těžko dosažitelný, takže reálnější cestou se zdá doplňování obrazu lokality nebo regionu podle dosud nevyhodnocených nebo revidovaných nálezů a zjištění, jichž při pečlivé heuristice nebývá málo. D. Bursák takto zaměřil svou práci, i když v ní zatím vytváří spíše jen předpoklady pro širší hodnotící pohled podle vlastních poznatků. Území Prahy skýtá v tomto směru příznivé podmínky nejen díky rozsahu dosavadních výzkumů, ale též vzhledem k příznivé geomorfologické situaci a četným vodním zdrojům.

Se současným stavem výzkumu sídlišť z doby římské na území Prahy a celkově s hlavními problémy germánské sídlištní archeologie se autor dobře seznámil, jak o tom svědčí první kapitola. Ve vyčleněném stručném oddíle o železářství by však bylo třeba přehledně shrnout všechny uváděné údaje o této výrobě, které jsou zčásti obsaženy i v ostatním textu. Je pozitivní, že se D. Bursák nespokojil katalogem nalezišť z doby římské a doby stěhování národů, obsaženým v knize *Pravěká Praha z r. 2005*, ale pro starší dobu římskou tento katalog doplnil podle archivu nálezových zpráv ARÚ ČAV a Muzea hl. m. Prahy o poměrně četné nové výzkumy. Utríděné shromážděné údaje autor zpracoval v elektronické databázi, jejíž textový výstup je k práci připojen. D. Bursák si je vědom, že důležité poznatky by mohlo přinést nové celkové zpracování koncentrovaného osídlení zvláště starší doby římské z oblastí Podbaby a Bubenče, kde však nezbytná revize četných starších výzkumů a jednotlivých nálezů nemohla být uskutečněna v této práci. Studium nálezových zpráv a nálezů z uvedené lokality vedlo však mj. ke zjištění některých nepublikovaných faktů. Tomuto významnému pražskému nalezišti věnoval autor stručný samostatný oddíl, pro nějž vytvořil i topografický plán jednotlivých výzkumů.

Hlavní část bakalářské práce představuje zpracování záchranného výzkumu, který uskutečnila r. 1977 Marie Fridrichová z archeologického oddělení Muzea hl. m. Prahy na katastru obce Ořech při stavbě plynovodu. Blíže k Ořechu porušil výkop 9 objektů, z nichž 5 pocházelo ze starší doby římské (podle autora šlo ve dvou případech o zahloubené hutnické dílny, v jednom případě o část chaty, u zbývajících dvou objektů o neznámou funkci). Do zpracování byly zahrnuty i dva objekty z přechodu doby halštatské a laténské, z nichž v jednom se našla část misky z doby římské. Pro klasifikaci a popis nálezů zvolil autor model, uplatněný D. Víchovou v magisterské práci z r. 2000 o osídlení doby římské na Brněnsku, a vytvořil tak databázi artefaktů v základním dělení na keramiku a ostatní nálezy. V typologii autor vychází z prací E. Droberjara o moravských sídlištních starší doby římské a o sídlišti v Turnově.

Oddíl nazvaný *Zhodnocení nálezů* je poněkud nevyvážený. Vždy obsahuje výstižný popis, doprovázený u objektů s bohatšími nálezy grafy zastoupení druhů nádob a výzdobných motivů. K vyhodnocení by však patřilo alespoň výběrové srovnání s nálezovou situací na celé lokalitě a v okolním regionu. Někdy se hodnocení týká spíše objektů než nálezů, ale především zahloubené hutnické dílny by také měly být poněkud podrobněji analyzovány ve srovnání s pražskými nálezy a s přihlédnutím k Pleinerovým typům (tuklatský, podbabský, slánský). Vícekrát je doloženo, že na téže lokalitě se objevily pece různých typů a právě v Ořechu by bylo třeba, nehledě na zčásti horší stav zachování objektů, podrobnějšího

srovnání. Postrádám tedy pokus zasadit autorem zpracovanou část sídliště do kontextu ostatního prozkoumaného areálu v Ořechu s doklady osídlení a železářství v jámových hutích, jak jej představuje publikace Motykové a Pleinera z r. 1987, a posoudit, zda nová zjištění mohou přispět k celkové interpretaci naleziště. Mimoto by autor měl napříště věnovat větší pozornost formulační přesnosti a korektuře textu. Alespoň u některých z těch odkazů na literaturu, kde je uveden pouze rok vydání, by bylo třeba uvádět i stránky.

Vcelku si však práce D. Bursáka zaslouží podle mého názoru převážně pozitivní hodnocení. Dobře se seznámil se stavem a problematikou osídlení doby římské na celém území Prahy a povšiml si možností dalšího postupu. Věnoval značnou pozornost správné volbě popisného a klasifikačního systému a tvorbě databáze artefaktů. Jeho vlastní obrazová i fotografická dokumentace je na velmi dobré úrovni. To vše vytváří dobrý základ pro rozvinutí studia daného tématu, v němž chce autor pokračovat. Domnívám se, že předložená práce splňuje příslušné požadavky a doporučuji ji k obhajobě.

doc. dr. Lubomír Košnar, CSc.